

memo

Beleidslijn Landelijk afsprakenstelsel voor gezondheidsgegevens

Deze memo geeft de VWS-beleidslijn van het Landelijk afsprakenstelsel voor gezondheidsgegevens (hierna: Landelijk afsprakenstelsel) weer. Voor een werkend landelijk dekkend netwerk is één centrale plek nodig, waar alle generieke juridische, organisatorische en technische afspraken te vinden zijn over toegang, beveiliging, privacy en registratie van gezondheidsgegevens. Veilige, betrouwbare én efficiënte gegevensuitwisseling tussen alle zorgsectoren is immers alleen mogelijk als er eenduidige, landelijke afspraken zijn.

In 2024 heeft het ministerie van VWS het Twiin Afsprakenstelsel aangewezen als het fundament van waaruit wordt toegewerkt naar één centrale plek voor geharmoniseerde, generieke afspraken. Aanleiding daarvoor waren de vele leveranciersspecifieke oplossingen en de constatering dat het landschap en gebruik van afsprakenstelsels de afgelopen jaren sterk zijn gegroeid. Met de keuze voor het Twiin Afsprakenstelsel wordt bestaande kracht, kennis en draagvlak benut en verdere versnippering voorkomen.

Veel generieke afspraken worden uitgewerkt door de volgende programma's: Implementatie Generieke Functies (IGF), Landelijk Dekkend Netwerk (LDN), Data voor Burgers en Eenheid van Taal en Techniek. De samenhang en consistentie worden in samenwerking met programma GIS-architectuur en het Landelijk afsprakenstelsel bewaakt.

Het afgelopen jaar stonden de activiteiten van het programma Transitie Landelijk afsprakenstelsel (voorheen Twiin-als-LVS) in het teken van analyseren – onder andere via de fit-gap-analyse en procesafspraken voor het laten landen van generieke afspraken – en inrichten, met de eerste versie landelijke werkagenda en uitvoering governance-onderzoek. De resultaten hebben de beleidslijn van VWS voor de transitie van het Landelijk afsprakenstelsel verder geconcretiseerd.

Het jaar 2026 staat in het teken van het uitvoeren van de transitie. Een expliciete beleidslijn helpt in de uitvoering van activiteiten en het communiceren daarover. In deze memo is de beleidslijn op hoofdlijnen uitgeschreven. In de sectie 'Meestgestelde vragen' bij onderdeel Landelijk afsprakenstelsel op de website datavoorgezondheid.nl zijn deze hoofdlijnen nader toegelicht.

De beleidslijn wordt voor het einde van het jaar 2026 geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Directie Informatiebeleid - CIO

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

A.E. Wahle

Programmamanager

T 070 340 79 11
M +31(0)6-23762407
ae.wahle@minvws.nl

Datum

17 maart 2026

Aantal pagina's

4

1. Eén Landelijk afsprakenstelsel als centrale plek voor generieke afspraken van het Gezondheidsinformatiestelsel

Het ministerie van VWS stuurt nadrukkelijk op de transitie naar één Landelijk afsprakenstelsel voor gezondheidsgegevens, met als doel landelijke interoperabiliteit. Dit stelsel vormt het generieke fundament waar op termijn alle domeinen van het gezondheidsinformatiestelsel (zorg, netwerkzorg, sociaal domein, secundair datagebruik) in fases op gaan aansluiten.

Dit betekent dat zorgaanbieders en ICT-leveranciers voor verschillende gegevensuitwisselingen en zorgtoepassingen kunnen bouwen op één generieke basis. Dit vermindert versnippering in technische oplossingen, daardoor lagere kosten voor aanschaf en beheer en uiteindelijk betere samenwerking in ketens en netwerken (intersectoraal).

De huidige afspraken zijn te vinden op [twiin.nl](https://www.twiin.nl). Voor de transitie naar het Landelijk afsprakenstelsel bouwt het ministerie van VWS voort op wat er al is en werkt. Hiervoor werkt het ministerie samen met bestaande afsprakenstelsels.

2. Scope: generieke landelijke afspraken voor interoperabiliteit

Het Landelijk afsprakenstelsel bevat generieke afspraken voor gegevensuitwisseling en databeschikbaarheid die herbruikbaar zijn over meerdere zorgtoepassingen en domeinen heen:

- Juridisch (wet- en regelgeving, normen)
- Organisatorisch (governance, beheer, handhaving)
- Semantisch (informatiemodellen, codestelsels)
- Technisch (communicatiepatronen, generieke functies)

Indien het gebruik van een kwaliteits- of informatiestandaard als generieke afspraak is aangemerkt, wordt deze afspraak opgenomen in het Landelijk afsprakenstelsel. Daarbij wordt verwezen naar de beheerder van de betreffende standaard (bijvoorbeeld Nictiz of Zorginstituut Nederland als beheerders van informatiestandaarden).

3. Gefaseerde groei (plateaus) en prioritering

Het ministerie van VWS werkt met een groeimodel conform de NVS-plateaus¹:

- 2026–2027: focus op Wegiz-prioriteiten en randvoorwaarden voor EHDS.
- 2028-2030: uitbreiding naar netwerkzorg en secundair datagebruik.
- 2031-2035: verder verbreden naar sociaal domein, jeugdzorg.

We doen niet alles tegelijk: we realiseren eerst een stabiele, werkende basis voor de geprioriteerde Wegiz-uitwisselingen (zoals de communicatiepatronen voor verwijzen en raadplegen). Daarna is er ruimte voor verbreding.

Nog niet voor alle onderwerpen zijn landelijke afspraken beschikbaar. Indien (eenduidige) landelijke afspraken ontbreken, kan het programma Twiin, in opdracht van VWS en samen met betrokken partijen, ervoor kiezen om een tijdelijke afspraak uit te werken. Deze vormt een opmaat naar een latere, definitieve oplossing om implementatie vandaag de dag mogelijk te maken, bijvoorbeeld voor een generieke functie zoals autorisatie of over het gebruik van

¹ De NVS-plateau's en de EHDS-tijdslijnen worden nog verder met elkaar in lijn gebracht. Zodra dit gereed is, worden de tijdslijnen en inhoud aangescherpt.

een veilig netwerk. Door middel van publieke regie vanuit het ministerie van VWS met private uitvoering door het programma Twiin wordt dit proces geborgd.

**Directie Informatiebeleid -
CIO**

Deze (tijdelijke) afspraken worden gemaakt als er geen landelijke, generieke, eenduidig implementeerbare oplossing wordt verwacht binnen afzienbare tijd. Enkel breed gedragen afspraken worden als tussentijdse afspraak opgenomen. Daarnaast worden duidelijke afspraken gemaakt over de duur van de geldigheid van deze afspraak. Zodra landelijke afspraken voorhanden en implementeerbaar zijn, worden tussentijdse afspraken herijkt. Aanpassingen worden opgenomen in een volgende release van het afsprakenstelsel.

Datum
17 maart 2026

4. Harmonisatie: geen nieuwe afsprakenstelsels

Nieuwe afsprakenstelsels zijn niet wenselijk. Zij leiden tot versnippering en ondermijnen landelijke interoperabiliteit. Bestaande afsprakenstelsels blijven voorlopig bestaan voor domeinspecifieke afspraken. Zij ontwikkelen geen eigen generieke afspraken meer; deze worden opgenomen in het Landelijk afsprakenstelsel en verwijzen hiernaar. Met de resultaten die door programma's Landelijk dekkend netwerk en Implementatie generieke functies worden opgeleverd, wordt in 2026 een eerste stap in de harmonisatie en groei van het Landelijk afsprakenstelsel gezet. Stapsgewijs gaan andere afsprakenstelsels voor een steeds groter deel naar het Landelijk afsprakenstelsel verwijzen, tot zij daarin opgaan. Het programma Transitie Landelijk afsprakenstelsel (VWS) begeleidt dit harmonisatietraject.

5. Sturen op samenhang en kwaliteit

Het ministerie van VWS borgt samenhang via individuele programmaplanningen, geïntegreerde trancheplanningen en samenwerking tussen VWS-programma's (Implementatie Generieke Functies, Landelijk Dekkend Netwerk) en VWS-teams (Data voor Burgers, Eenheid van Taal en Techniek). Belangrijk in het proces is betrokkenheid bij de ontwikkeling en toetsing door GIS-architectuur en het Landelijk afsprakenstelsel. Hierbij wordt getoetst op consistentie, samenhang en compliance met wet- en regelgeving.

Losse afspraken zijn onvoldoende en niet wenselijk: alleen samenhangende, beproefde afspraken waarop regie van VWS noodzakelijk is, worden opgenomen in het Landelijk afsprakenstelsel.

6. Duidelijke richting voor het zorgveld

Het Landelijk afsprakenstelsel biedt een generieke basis voor leveranciers en zorgaanbieders om interoperabiliteit voor zorgverleners onderling en voor zorgverleners met burgers – schaalbaar – te realiseren. Hergebruik van specificaties voor meerdere use cases wordt hiermee gestimuleerd.

Doorontwikkeling van het Landelijk afsprakenstelsel kan plaatsvinden door zowel intern opgebrachte ontwikkelingen als extern aangedragen ontwikkelingen, mits deze bijdragen aan landelijke en schaalbare oplossingen. Investeren in nieuwe maatwerkoplossingen die generieke functionaliteit dupliceren of strijdig zijn met de landelijke GIS-architectuur, worden ontraden en niet gefinancierd door VWS.

7. Implementatie: normerend en faciliterend

Het Landelijk afsprakenstelsel is normerend en faciliteert leveranciers en zorgaanbieders door afspraken en de uitwerking daarvan in specificaties vast te leggen. In de ontwikkeling daarvan treedt zij toetsend op en borgt – samen met

GIS-architectuur – de samenhang. Via het Nationaal Test- en Validatiecentrum (NTV) wordt de validatie te zijner tijd gefaciliteerd: voldoet de leverancier of zorgaanbieder aan de afspraken uit het Landelijk afsprakenstelsel?

**Directie Informatiebeleid -
CIO**

Datum
17 maart 2026

8. Publieke regie en mogelijke verplichting

De beleidsrichting is dat het Landelijk afsprakenstelsel onder publieke regie komt te vallen. Het ministerie van VWS onderzoekt hoe en wanneer het afsprakenstelsel kan worden ondergebracht bij de toekomstige Autoriteit Digitale Gezondheid (ADG). Tevens onderzoekt VWS of (onderdelen van) het afsprakenstelsel verplicht worden in EHDS-tranche 2. Hierover volgt nadere besluitvorming in 2026. Tot die tijd wordt een publiek-private sturing op het afsprakenstelsel uitgewerkt en ingericht (hybride met brede participatie).